

Poplatky ze soudního usnesení.

(Nález z 24. VI. 1926 č. 13446.)

Bod 1. § 16. zák. čl. XLIII/1914 stanoví, že poplatku podle § 14. nebo 15. podléhají výroky o nařízení exekuce na základě veřejnomotářské listiny. Poněvadž citovaný zákon nerozlišuje mezi exekucí uhrázcí a zajišťovací, jestliže zmíněnému poplatku podroben soudní výrok nařizující exekuci ať prvého či druhého druhu.

Dávka z majetku. Podkarpatská Rus.

Dle nálezu spr. soudu 23. VI. 1926 č. 13214, rozhoduje o žádostech dle § 55. odst. 7. zák. o dávce z majetku na Podkarpatské Rusi hlavní finanční ředitelství v Užhorodě, jako stolice jediná a konečná.

Státní občanství.

(Z nálezu spr. soudu 24. VI. 1926 č. 13303.)

Ustanovení § 41. zák. čl. L/1879 »Žena, která uherské státní občanství sňatkem s cizincem ztratila, buďž, jestliže ovdově a jestliže bude na území uherské koruny do svazku některé obce přijata, nebo jí bude přijetí přislíbeno, k žádosti své nazpět přijata za uherskou státní občanku« vztahuje se toliko na případy, v nichž žena provdáním se za cizince, ztratila státní občanství uherské a nabyla sňatkem cizího státního občanství, t. j. jiného státního občanství než měla za svobodna. Ustanovení tohoto nemůže se proto dovolávat žena, jež byla před sňatkem uherskou státní občankou, provdala se za státního občana uherského, u které tudíž sňatkem ztráta státního občanství nenastala.

Dr. Th. Nussbaum, r. Najv. s.:

Rozhodnutia Najv. súdu R. Č. S. vo veciach trestných.

Ciní-li pachateľ, aby zakryl páchané podvody, nepravé zápisy do obchodných kníh poškodeného, nezakladá táto okolnosť zvláštny trestný čin a je len okolnosťou prifažujúcou. (Zm III. 1038/25 z 11. XI. 1925.)

Obžalovanému J. A. bolo kladené na farchu, že ako výpomocný úradník (diurnista) okresnej robotníkov poisťujúcej pokladnice v B. v r. 1920 s tým predstieraním, že je on oprávnený členským nemocenským príspevkami vyberať od 23 firiem, vyzdvihol úhrne 41.236 Kč 12 hal. a pokial sa bezprávnym majetkovým ziskom opatrilo, pokladnicu ale poškodilo, ďalej že spáchal zločin pokračujúceho falšovania verejnej listiny dľa §§ 391., 392. trz. tým spôsobom, že obchodné knihy pokladnice zfalšoval, zaviedúc nesprávne zápisy do obchodných kníh. Toto falšovanie malo ten účel, aby sa obžalovaným vyzdvihnuté obnosy považovali ako už zaplatené, a tak nebolo zaplatenie týchže urgované a aby sa nesprávne vyzdvihnutie týchto peňazí nezbadalo.

Súd I. stolice uznal obžalovaného tiež vinným pre 15 zločinov podvodu dľa § 51. tr. nov., § 380., 383. odst. 2. trz. a pre 8 prečinov podvodu dľa § 50. tr. nov., § 380. trz. a pre zločin pokračujúceho falšovania verejnej listiny dľa § 391., 392. trz.

V dôvodoch uvádza, že pretože z týchto 23 prípadov len 15 prevyšuje 100 Kč, sedria len ohľadom 15 ustálila zločin podvodu, kdežto v 8 prípadoch ohľadom na obnos, len prečin podvodu, trest ale vymerala dľa úhrnného obnosu 4000 Kč prevyšujúceho v smysle 2. odst. § 383. trz.

Súdna tabuľa rozsudok I. súdu potvrdila. V dôvodoch podotýka:

Čo sa týka kvalifikácie, uznala súdna tabuľa, že kvalifikácia zločinov a prečinov podvodu dľa § 50. trz. a §§ 380. a 383. odst. 2. trz. je

správna, avšak kvalifikácia zločinu pokračujúceho falšovania verejnej listiny dľa §§ 391., 392. trz. nezodpovedá zákonu.

Má tiež za to, že na základe zák. čl. XIX·1907 tvorené robotníkov poisťujúce pokladnice nie sú vrchnosťami a nemajú verejno-právneho rázu, ale sú pod dohľadom štátu stojace ústavy súkromé sociálneho rázu.

Dôsledkom toho ani obchodné knihy týchto pokladníc sa nemôžu považovať za verejné listiny, ale len za súkromné listiny. Falšovanie obsahu týchto kníh, tedy nevyčerpáva skutkové náležitosti zločinu dľa §§ 391. a 392. trz., ale uskutočňuje zločin dľa falšovania súkromých listín dľa § 401. a 403. čís. 2. trz., lebo tieto zfalšované položky obžalovaným k ukrývaniu podvodne vybraných príspevkov predložením účtárni aj upotrebované boli.

Súdna tabuľa však nemohla túto zmätočnosť na základe § 385. č. 1. b) trp. z úradnej povinnosti odstrániť a to podľa posledného odstavca uvedeného §, lebo nemohla zistiť, bola-li táto zmätočnosť v neprospech obžalovaného zapríčinená.

Trestná sadzba, týkajúca sa hore uvedených zločinov je stejná a ohľadne pobočného trestu nedá sa zistiť, nebol-li jedine na základe § 388. trz. určený v takom trvaní, ako je v enunuciáte I. stupňového rozsudku uvedené.

Následkom toho súdna tabuľa I. stupňový rozsudok aj v otázke kvalifikácie potvrdila v smysle 3. odst. § 423. trp.

Najvyšší súd ale z úradnej povinnosti a z dôvodu zmätočnosti, označeného v bode 1. b) § 385. trp. zrušil rozsudky oboch súdov nižšieho stupňa čo do kvalifikácie v tom smere, pokiaľ čin obžalovaného, podľa ktorého »tým cieľom, aby sebe bezprávné majetkový zisk opatril, — obchodné knihy »Robotníkov poisťujúcej pokladnice« padelal, tak že z toho pre pokladnicu právna ujma nastala a to učinil tým spôsobom, že vzhľadom na vylákané obnosy nesprávne zápisy zaviedol do obchodných kníh« — bol kvalifikovaný osobitným trestným činom a to zločinom pokračujúceho padelania verejnej listiny dľa §§ 391., 392. trz. a túto kvalifikáciu pominul; ďalej v tom smere, pokiaľ obžalovaný za vinného bol uznaný v 15násobnom zločine a v 8násobnom prečine podvodu a ustálenú túto celú činnosť obžalovaného kvalifikoval len jedonásobným, pokračujúc spáchaným zločinom podvodu dľa § 50. trz. nov. a kvalifikovaným dľa § 380. a odst. 2. § 383. trz. z dôvodov: Behom preskúmania veci spozoroval Najvyšší súd tieto:

Pri riešení otázky kvalifikácie činnosti obžalovaného je tu najväčnejšia okolnosť, tak čo do podvodov, ako aj čo do padelania listín, — k t o má byť považovaný p o š k o d e n ý m.

Poškodený je v smysle § 13. Trp. ten, ktorého právo spáchaným trestným činom poškodené alebo ohrozené bolo.

V tomto smysle nemôže byť tedy reč ponajprv o 23 podvodoch len v tom prípade, keď tieto podvody boli spáchané na škodu týchto 23 rôznych firiem, poľažne zamestnávateľov, od ktorých obžalovaný obnosy, uvedené v rozsudku sedrie — listivým spôsobom vylákal; kdežto v tom prípade, keď »Okresná robotníkov poisťujúca pokladnica v B.« má byť považovaná poškodenou, môže byť reč len o jednom podvode, spáchanom pokračujúc a — hoci 23krát — ale vždy na škodu tej istej menovanej pokladnice opakovanom — nakoľko všetky tieto prípady s tým istým jedným odhodlaním a vždy tým istým spôsobom boli prevedené.

Avšak, čo sa týka padelania — v tomto prípade súkromých a nie verejných listín — môže byť toto padelanie, ktoré istotne na škodu menovanej pokladnice bolo pokračujúc spáchané — len vtedy ustálené zvlášť, keď podvody same by boli bývaly spáchané nie na škodu tejto pokladnice, lebo v tomto prípade by nastal voľajaký plus, ktorý obžalovaný by bol býval spáchal mimo poškodenia 23 službodarcov ešte aj na škodu pokladnice samej.

S druhej strany však, keď by menovaná pokladnica mala byť považovaná poškodenou, zasa nemôže byť rečí podľa názoru Najvyššieho súdu o separátnom ustálení aj padelania súkromých listín, lebo v tomto prípade by bola poškodená tá istá právna osoba v oboch činoch a padelanie súkromých listín v tomto prípade by stálo len v ideálnom (§ 95. Trz.) a nie vo vecnom (§ 96. Trz.) súbehu s podvodom a tak padelanie kníh by mohlo byť považované len zvláštnou obťažujúcou okolnosťou.

Dľa týchto doteraz uvedených má byť tedy najprv riešená skutočne tá otázka, že kto je tu poškodený.

Túto otázku riešil Najvyšší súd v tom smere, že poškodená je tu »Okresná robotníkov poisťujúca pokladnica v B.« a to čo do oboch druhov trest. činov, obžalovanému na farchu kladených a síce z týchto dôvodov:

Trestné oznámenie činila menovaná pokladnica sama a táto cítila sa poškodenou už od začiatku tohoto trestného sporu, menovaná pokladnica žiadala, aby podvodne vylákané obnosy, tedy celá škoda: 41.458 Kč 27 h jej bola prisúdená, čo sa aj skutočne stalo, Okresná robotníkov poisťujúca pokladnica v B. nikdy a nikde netvrdila, že by mala právo otázne obnosy znova žiadať od dotčných zamestnávateľov, takýto prípadný civilný spor by mal aj sporný výsledok, lebo tie »restančné výkazy«, ktoré obžalovaný uplatnil a inkasoval, boli skutočne pravé, predpísaným spôsobom vystavené a pravými podpismi a pravým razítkom opatrené, aj čo do efektu, ktorý táto otázka má na obžalovaného, je preňho výhodnejším, keď sa dá zistiť, že poškodená je tu v oboch smeroch len »Okresná robotníkov poisťujúca pokladnica v B.«

Keď tedy poškodená je táto pokladnica, aplikuje Najvyšší súd hore už uvedené právne pravidlá a následkom týchto má byť činnosť obžalovaného takto kvalifikovaná:

Tá čiastka zisteného skutkového stavu, že obžalovaný tým cieľom, aby sebe bezprávnym majetkovým osah získal a okresnú robotníkov poisť. pokladnicu v B. hmotne poškodil a tým spôsobom, že ako výpomocný úradník tejto pokladnice v r. 1920. listivým predstieraním, že je oprávnený k vybieraní členských príspevkov zmýšľal rozličné (23) firmy, nakoľko im doručil restančné výkazy a naproti tomu prevzal členské príspevky a si tak zadržal 41.458 Kč 27 h, kvalifikuje sa jedonásobným — pokračujúc spáchaným — zločinom podvodu dľa § 50 Trznov., kvalifikovaným dľa § 380. a odst. 2. § 383. Trz., kdežto tá činnosť, že obžalovaný obchodné knihy pokladnice padelal zavedúc nesprávne zápisy do obchodných kníh tým účelom, aby sa obžalovaným vyzdvihnuté obnosy považovali ako už zaplatené a aby nebolo zaplatenie týchže urgované a aby sa nesprávne vyzdvihnutie týchto peňazí nezbadalo — netvorí skutkovú povahu zvláštného trestného činu a táto činnosť obžalovaného má byť považovaná len obťažujúcou okolnosťou pri výmere trestu.

Obžalovaný totiž mal úmysel vylákané obnosy si zadržat, čo však len tým spôsobom mohol previesť, keď súčasne činil ešte voľačo aj v tom smere, aby pokladnica v omyle bola udržovaná a tak aby jeho jednanie nevyšlo na javo. Preto písal do kníh, že otázne obnosy sú už zaplatené, hoci tieto obnosy do pokladnice nedošli. Keď obžalovaný túto machináciu by nebol býval spáchal súčasne, už pri prvej položke by bolo bývalo vyšlo hneď na javo, že tieto obnosy prevzala osoba k prevzatíu neoprávnená.

Nemôže byť preto rečí o tom, že obžalovaný v tomto prípade mimo podvodu by bol býval spáchal aj iný trestný čin, ktorý by stál vo vecnom súbehu s ustáleným zločinom podvodu, lebo falšovanie kníh bolo tu len prostriedkom k prevedeniu podvodu samého a k uplatneniu hore uvedeného jednotného úmyslu.

Je tu tedy — v oboch uvedených smeroch — dôvod zmätočnosti, uvedený v bode 1. b) § 385. Trpp., ktorého súd má si všimat z úradnej povinnosti dľa posledného odstavca tohoto istého paragrafu.

Pri Istivom predstieraní, že pachateľ dopomôže nelegálnou cestou občanom čs. republiky k vystaňovaniu za hranice, treba aj škodu vzniklú útratami ciest a stravovania poškodených považovať za škodu, podvodom spôsobenú. Ten istý trestný čin nelžá kvalifikovať jako dokonany trestný čin a vedľa toho tiež ako nedokonany. (Zm III. 176/26 z 22. IV. 1926.)

Obžalovaný M. L. bol uznany vinným, že na podzim r. 1923 v P. a v K. Istive predstieral niekoľko venkovanom, v úmysle, aby od nich vylákal peniaze, že ich dopraví do Spojených Státov Severoamerických buď bez pasov, buď na riadne pasy, ktoré opatrí, jednak prostredníctvom informačnej kancelárie »Fortuny« v K., jednak pomocou svojich spoločníkov vo Viedni a jako zálohu na opatrenie sľubovaných pasov dal si vyplatíť od Ondreja Č., J. D. a J. O. st. po 3200 Kč a od J. O. 3100 Kč, z týchto peňazí vrátil pozdejšie každému z poškodených na ich naliehanie 3000 Kč, zbytok si však podržal a pasov neobstaral, spôsobiv menovaným škodu, pozostávajúcu jednak zo sumy, ktorú vylákal a nevrátil, jednak z výloh spojených s bezúčelným cestovaním do Prešova a do Košíc a to O. Č., J. D. a J. O. škodu 300 Kč a J. O. škodu 200 Kč, že tedy tým účelom, aby si opatril neprávom majetkový zisk, uviedol menované osoby záludne v omyl, v omyle tom ich udržoval a tým každému z nich jednak spôsobil majetkovú škodu v sume vyše 100 Kč, jednak zamýšľal spôsobiť ďalšiu škodu prevyšujúcu 100 Kč a podniknul jednanie, ktorým prevedenie zamýšľaného zločinu podvodu bolo započaté, ale nebolo skončené a že sa tak dopustil zločinu podvodu dokonaného podľa § 50. tr. n. a § 380. trz. a zločinu podvodu nedokonaného podľa § 65. trz. a § 50. tr. n. a § 380. trz.

Súdna tabuľa rozsudok potvrdila.

Najvyšší súd zmätočnú sťažnosť obžalovaného zamietol, z povinnosti úradnej ale z dôvodu zmätku dľa § 385. 1b tr. p. rozsudky súdov nižších, pokiaľ činy obžalovaného aj jako zločin nedokonaného podvodu byly kvalifikované, zrušil a túto kvalifikáciu pomínul z dôvodov: Zmätočná sťažnosť poukazuje na to, že škoda, ktorú poškodení utrpeli, bola spôsobená cestovaním a stravovaním, chce patrne dokázať, že táto škoda nedá sa pripočítať ma vrub obžalovanému. Druhostupňový rozsudok pokladá tieto sumy za majetkovú škodu inému spôsobenú. K skutkovej povahe podvodu sa však nevyhľadáva, aby úmysel pachateľa smeroval k spáchaniu cudzej škody, ale stačí, bola-li cudzia škoda spôsobená záľudným uvedením v omyl. Jestliže tedy obžalovaný M. L. uviedol poškodených v omyl spôsobom, zisteným v druhostupňovom rozsudku, je zrejme, že škoda poškodených, plynúca z nutných ciest a stravovania sa mimo domov, bola spôsobená činnosťou obžalovaného, medzi ňou a škodou samou je teda príčinná súvislosť. Nepochybila teda súdna tabuľa, keď aj túto škodu, vzniklú útratami ciest a stravovania, pripočítala jako škodu, podvodom spôsobenú, na vrub obžalovaného M. L.

Zmätočná sťažnosť napadá ďalej uzáver súdnej tabule, že obžalovaný M. L. poškodených uviedol v omyl, poukazuje ma to, že poškodení vedeli, že sa bez riadnych pasov zákonnou cestou do Ameriky nedostanú, že teda nastúpením cesty za týchto okolností páchajú trestný čin. Súdna tabuľa však zistila, že obžalovaný jednak sám, jednak pomocou svojich spoločníkov priímal poškodených predstieraním, že ich dopraví do Ameriky pomocou riadnych pasov, ktoré im opatrí, alebo aj bez pasov, k tomu, že sa vydali na cestu a složili mu zálohu. Je možno, že poškodení mali o tom vedomosť, že podnikajú niečo protizákonného, to však vedel tiež aj obžalovaný, a nemi pochybnosti, že by poškodení bez pôsobnosti jeho neboli cestu podnikli. Poškodení boli teda uvedení v omyl a je lahostajné, či týmto uvedením v omyl dali sa strhnúť aj k jednaniu protizákonnému. Obžalovaný jako inteligentný človek vedel, dobre, že riadnych pasov nemôže zaopatríť a že poškodení sa bez riadnych pasov legálnou cestou do Ameriky nedostanú. Jestliže sa to snať v máloktorých prípadoch jednotlivcom podarilo, nepadá na váhu, ponač s takým vý-

nimečným prípadom nelzá počítať. Jakonáhle teda obžalovaný poškodeným predstieral, že ich za daných okolností dostane do Ameriky, uviedol ich v omyl. Účelom tohoto uvedenia v omyl bolo, aby sebe alebo inému opatril bezprávný zisk, dôsledkom toho bola spôsobená majetková škoda poškodeným. Sú tedy dané všetky skutkové náležitosti zločinu podvodu a súdna tabuľa sa nemýlila, keď obžalovaného L. týmto činom trestným vinným uznala. Zmätočná sťažnosť je teda v týchto častiach neodôvodnená.

Preskumávajúc spisy sľhľadal Najvyšší súd, že bol obžalovaný M. L. uznaný vinným nielen dokonaným zločinom podvodu, ale tiež nedokonaným zločinom podvodu podľa §§ 65., 380. trz. a § 50. tr. nov. Na túto druhú kvalifikáciu našly súdy nižších stolíc v tej úvahe, že obžalovaný zamýšľal svoje obeti ďalej vykorisťovať, trebárs skutkový podklad pre tento uzáver daný nebol.

Táto dvojité zločinná kvalifikácia jedného a toho istého činu však neodpovedá zákonu, pretože pri jednom a tomže podvode je možná aj ďalšia reťaz predstierania, než by sa vytvorilo viac trestných činov. Táto dvojité kvalifikácia zakladá teda na úkor obžalovaného zmätočnosť podľa § 385. bod 1b) trpp., ku ktorej podľa posledného odstavca toho § je hľadiť z povinnosti úradnej. Boly tedy rozsudky oboch súdov nižších stolíc v tejto časti zrušené a vadná kvalifikácia pomínutá.

Ad § 336. č. 7. trz.

Služebný pomer v tomto zákonom mieste predpokladaný je založený len vtedy, keď pachateľ u poškodeného bol trvale zamestnaný a spôsobom odovedačím tomuto trvalému zamestnaniu svoju mzdu od zamestnávateľa dostával.

Kr. III. 166/23. z 18. XII. 1924.

V protive k ustanoveniu § 74. trz. v tom prípade, keď krádež spáchalo viac pachateľov, jako spolupachateľia (§ 70. trz.) a slúžil-li jako prostriedok k spáchaniu krádeže služebný pomer jedného spolupachateľa, má kvalifikácia podľa bodu 7. § 336. trz. účinok aj ohľadne ostatných spolupachateľov, ktorí sami v tomto pomere voči poškodenému neboly.

Kr. III. 692/22. z 8. XI. 1924.

Ad § 336. č. 8. trz.

»Spoločný byt« znamená stále spoločné obývanie istého bytu.

»Spoločná domácnosť« znamená stále spoločné stravovanie v istom byte. Púhe poskytovanie nocľahu nestačí.

Zm. III. 580/25. z 10. VII. 1925.

Ad § 336. č. 9. trz.

Nie je potrebné, aby sa jednalo o peniaze úradníkovi mocou jeho úradu došlé. Stačí, že úradník krádež spáchal použitím svojej úradnej hodnosti.

Zm. III. 328/24. z 22. VI. 1925.

Ustanovenie § 343. trz., že je potrebný súkromý návrh, nevzťahuje sa na krádež kvalifikovanú podľa § 336. č. 9. trz.

Zm. III. 741/24. z 9. X. 1924.

Ad § 336. č. 9. trz.

§ 2. č. 6. zák. čl. XVIII/1914 stanoví, že všetkých trvalých a zatlýmnych členov personálu železničného je pokladať za verejných úradníkov. Krádež nimi spáchanú je teda treba kvalifikovať podľa § 336. č. 9. trz.

Kr. III. 253/23. z 9. III. 1925.

Nie je zpreneverou v úrade podľa § 462. trz., ale krádežou podľa §§ 333., 336. č. 9. trz., vyberie-li poštovní sriadenec z dopisov, ktoré mu boly sverené k doručeniu jako pošta listová, do nich vložené peniaze, keď odosielať peňazí neodoslal podľa predpisov o pošte peňažnej, avšak len jako dopis pošty dopisnej, a teda poštovní úrad o peňažitom obsahu dopisu vedomosti nemal.

Zm. III. 154/25.

Ad § 338. trz.

Potrebanie pre prestupok krádeže dľa § 460. rak. trz. je predchodzím potrebaním v smysle § 338. trz.

Zm. III. 831/24. z 23. X. 1924.

Ad § 340. trz.

Ku kvalifikácii podľa § 49. odst. 3. tr. nov. sa vyžaduje, aby sa pachateľ zabýval krádežmi s úmyslom, opatrí si nimi aspoň čiastočnú obživu.

Kr. III. 657/23. z 27. V. 1925.

Pri zistení ceny 4000 Kč podľa odst. 3. bod 1. § 49. trznov. nemá miesta shrnutie ceny dľa § 335. trz.

Zm. III. 200/25. z 30. VI. 1925.

Ačpráve obžalovaný bol dľa rakúskeho trz. trestaný dvakrát pre zločiny krádeže, avšak tresty kratšími 6 mesiacov, nie je daná kvalifikácia dľa § 49. odst. 2. č. 2. tr. nov., ponevác tu sú nutné predchodzie tresty v trvaní najmenej 6 mesiacov.

Kr. III. 578/22. z 8. XI. 1924.

Ad § 342. trz.

Židovských snúbencov nelzá zahrnúť medzi osoby menované v § 342. trz. Rituelné predpisy židovského vyznania sú bez významu.

Zm. III. 681/25. z 27. XII. 1925.

Ad § 343. trz.

Súkromý návrh vyžaduje sa len u krádeže kvalifikovanej podľa § 336. bod 7. trz. Na prípady krádeží, kvalifikovaných podľa § 336. bod 9. trz. sa § 343. trz. nevzťahuje.

Zm. III. 741/24. z 9. X. 1924.

Ad § 344. trz.

Násilie musí smerovať k tomu, aby bol prekonaný odpor poškodeného. Bolo-li násilie v tom spočívajúce, že poškodenému bola hlava naklonená k zemi k tomu cieľu použité, aby poškodený bol oklamáný a aby druhý pachateľ mu mohol peniaze nepozorovane odcudzíť, nie je dané násilie vo smysle § 344. trz.

Zm. III. 508/25. z 1. VII. 1925.

Kto sa zamiešal medzi osoby, prevádzajúce hromadné plenenie a vzal si nástenné hodiny, ktoré potom — vzdor svojmu slubu, že ich poškodenej zachráni a opatrí — 2½ roku pri sebe mal a nimi ako vlastnými zachádzal a ich nevrátil, učinil tak v úmysle, aby si ich privlastnil a jednal jako účastník tohoto plenenia.

Kr. III. 630/23. z 8. XI. 1924.

§ 345. trz.

To, že pachatelia násilím a vyhrožkou zabránili zisteniu ich totožnosti a odhaleniu, kam ukradené veci odniesli, nestačí ku skutkovej podstate § 345. trz.

Zm. III. 1166/24 zo 27. I. 1925.